

[ran'n Uzay almalar: nsanı Uzay Roketi Gndemde](#)

ran'n uzay program tarihinde 8 aratrma roketi uzaya frlatld ve deney amal olarak eitli canlar .uzaya gnderildi

tr.arannews:Tesnim Haber- ran Uzay Tekilat Bakan Hasan Salariye geçtiimiz günlerde biyolojik uzay aratrmaların gündemde oldunu belirterek, bu dorultuda ülkenin ilk uzay kapsülünün bu sene frlatlacan duyurdu.

ran'n kapsül frlatma alanndaki uzay faaliyetleri Hasan Ruhani'nin 8 yllk yönetiminde tamamen dondurulmutu, ancak Reisi hükümetinde gösterilen çabalar sonucu ilk uzay biyolojisi çalmalar kapsamnda üretilen ilk kapsül bu yln (ran takvimi) sonuna kadar uzaya frlatmasna tank olacaz.

ran Uzay Tekilat Bakan’nn açklamasna göre frlatlmak üzere olan "ran biyolojik kapsülü" insan tama kapasitesine sahip deil ancak önceki kapsüle göre çok daha gelimi yeteneklere sahiptir. Yer yörüngesine insan gönđermek için kapsülün, basnç kontrolü, scaklık kontrolü, oksijen seviyesi kontrolü ve hem frlatma hem de dönüaamasnda uygun biyolojik koullarn oluturulmas gerekiyor. Bu biyolojik kapsülün yan sra uzaya insan gönđermek için bir kapsül daha hazrlanyor.

Uzay Sondas Nedir?

Uzay Sondas, uzay ile ilgili veri toplamak amac ile uzaya gönderilen araçlara verilen isimdir. Uzay sondas ismi verilen araçlar, uzaya gönderilip buralarda bilgi toplamak amac ile gelitirilmitir. Uzay sondas içerisinde astronot bulunmaz.

Aratrma Roketleri Nedir?

Aratrma roketleri meteoroloji, atmosferik numunelerin hazırlanmas, uydunun farkl bölümllerinin analizi ve çevresel analizler gibi uygulamalarda kullanlyor. Bu roketler, kulland sensörlerle astronomik görüntüleri, nlar ve astronomik faaliyetlerin etkilerini doru bir ekilde kaydedebilmektedir. Öte yandan roket yapma ve gönderme maliyeti uydulara göre daha az olduundan astronomi çalmalarnda sonda roketlerinin kullanlmış uygun maliyetlidir.

ran'n ilk aratrma roketi, Astronotik Sistemler Aratrma Enstitüsündeki "Uzay Laboratuvar" projesinde üretilip test edildi. Bu merkezin aratrmalar ve uzmanlar, aratrma roketi yapm ve gelitirme teknolojisine ulamak amacyla 2002 ylnda çalmalarına ve deneysel faaliyetlerine baladlar ve ülkeye bilim alannda benzersiz baarlar kazandrd.

Bu merkezin en önemli faaliyetleri uzay biyolojisi aratrmalar alanndadr.

Bu program, ran Uzay Tekilatnn gözetimi altnda, uzaya canl organizma göndermek için "uzay roketinin tasaranmas, inas ve frlatlmas" bal altnda sürdürülmektedir.

Bu faaliyetler sonucu, 2003-2013 yllar arasnda 8 uzay sondas frlatld.

Kavoshgar-1

Kavoshgar-1, 2006 ylnda "aratrma" göreviyle frlatlan uzay arac dünya yüzeyinden 10 km yüksekle ulat. Bu admn baarszlka sonuçlanmasnn nedeni ise yük ile tayc arasndaki balantda yaanan sorunlard.

Kavoshgar-2

B snfdaki aratrma roketi Kavoshgar-2, 2008 ylnda aratrma misyonuyla uzaya frlatld ve dünya yüzeyinden 40 ila 55 km kadar mesafe kat etti. Kavoshgar-2’nin yükü, frlatldktan hemen sonra veri ve görüntüler gönderdi ve en yüksek irtifaya ulatktan sonra yavalama sistemleri ve kurtarma paraütlerinin optimum performansyla güvenli bir ekilde yere geri döndü.

Kavoshgar-3

B snfdaki aratrma roketi Kavoshgar-3, ran#39;dan ilk canl (fare, kaplumba ve solucan) uzaya gönderilmesi amacyla 2009 ylnda frlatld ve 40 ila 55 km yüksekle ulat. Kavoshgar-3, küçük hayvanlar ve be farkl türde kök ve somatik hücreyi tayan kapsülü uzaya tayabildi.

Kavoshgar-4

C snfdaki Kavoshgar-4, 2010 ylnda aratrma misyonuyla uzaya frlatld ve 135 km yüksekle ulaabildi. Bu görev kapsamnda uzaydaki canllar korumak için ilk biyolojik kapsül tasarlanp ina edildi. çinde canl organizma bulunmayan denek kargo, Kavoshgar-4 ile birlikte yaklak 135 km yükseklite atmosferin üst katmanlarna çkt ve yaklak 15 dakika sonra kontrol sisteminin iyi çalmasya yere geri döndü.

Kavoshgar-5

C snfdaki Kavoshgar-5, 2010 ylnda bir aratrma misyonuyla uzaya frlatld ve dünya yüzeyinden 120 km yüksekle ulat. Kavoshgar-4’ün baarl bir ekilde frlatmasnn üzerinden 6 aydan ksa bir süre geçtikten sonra uzaya frlatlan Kavoshgar-5, canl bir organizmay yeryüzünden 120 km yüksekle kadar

göndermek amacıyla tasarlanıp ina edildi ve 7 Eylül 2011'de ran'da ilk kez test amaçlı olarak primat tayın kargo aratma roketiyle uzaya gönderildi.

Kavoshgar-5, maymun gibi korkutıcı bir canlının güvenliğine karşı kalmasının gerekliliğinin farkına varanlar salayacak şekilde tasarlanmıştır.

Kavoshgar-6

C sınıfında Kavoshgar-6, 2012 yılında bir aratma misyonuyla uzaya fırlatıldı ve 120 km yükseklikte ulat.

Kavoshgar-6 fırlatıldı anda elektronik, mekanik ve aerodinamik sistemlerin gözlemlenen performansı oldukça olumluyu ve planlara göre kargodan veri ve gürültüntülerin güvenliği üzerinde sorumluluğu, fırlatmannı hemen ardından buldu. Bunlara ek olarak canlı tayın kapsımlı ile iki türm fırlatma yolunu boyunca iyidi, böylece alınan verilere göre canlı bilgi aldı son anlara kadar hayattaydı ve kalp atışının normal olduğunu zeydeye.

Pishgam

C sınıfındaki aratma roketi Pishgam, uzaya ilk astronot maymununu göndermek amacıyla 2012 yılında uzaya fırlatıldı ve 120 km yükseklikte ulat. 28 Ocak 2013 tarihinde uzaya fırlatılan Pishgam katı yakıtlı fırlatıcı yardımcı "Rhesus" cinsinden Aftab adlı maymun olan yolcusunu 120 km yükseklikte tamamlayarak ve güvenli bir şekilde indirdi. Bu projenin başlangıcının bir uygulanmasıyla ran, uzaya (100 km'ye kadar) bir canlıyı geri getirme yeteneğine sahip birkaç kezden biri oldu.

Pajouhesh

D sınıfındaki aratma roketi Pajouhesh, ikinci maymun astronotunu uzaya gönderme misyonuyla 2012 yılında uzaya fırlatıldı ve 120 km yükseklikte ulat. Bu roket, ran'ın fırlatılı "Fargam" adlı erkek bir alyanın maymununu tayordu.

Bir önceki aratma roketinin alt sistemlerinin iyileştirilip geliştirilmesi ve güvenilirliğinin artırılması sonrası Pajouhesh, 14 Kasım 2013 Cumartesi günü saat 15.00'te uzaya fırlatıldı.

Plana göre, ran'ın Simnan'da bulunan mam Humeyini (ra) uzayı sınırları içindeki fırlatma rampasına aratma roketi "Pajouhesh" konulandırıldıktan sonra ran'ın ikinci astronot maymunu Al'ı gönderildi ve yaklaşık 15 saatlik bir süre sonra hayvan güvenli bir şekilde geri döndü.

Bu aratma roketleri geometri, yükseklik, misyon ve tayc tipi açsndan çeitli özelliüklere A, B, C ve D snflarna ayrlmaktadr ve D snfndaki ürünler ranl bilim insanlarün;rettii en iyi aratma roketidir.

ran'n uzay program tarihinde 8 aratma roketi uzaya frlatld. 3 roketle uzaya çeitli canllar gönderildi. Pishgan ve Pajouhesh uzaya birer maymun tayarak sa salim dünyaya geri getirdi. 2009 ylnda birçok farkl hayvan Kavoshgar-3 aratma roketiyle uzaya gönderildi. Bunlarn arasnda bir fare, iki kaplumbaa ve birkaç solucan yer alyordu.

Bu baarl çalmalarn ardndan önümüzdeki günlerde veya aylarda ran'n ilk biyolojik kapsülün uzaya frlatmasna tanklk edeceiz.